

O17.22

Egy különleges jogállású régió: Trentino- Alto Adige

Oppe O.

Olaszországban az 1948. január 1.-én életbe lépett új alkotmány teremtette meg a későbbi regionális berendezkedés alapjait, amely létrehozta a különleges és a rendes jogállású régiókat. Az alkotmányozók 5 különleges jogállású régiót alkottak meg gazdasági, etnikai, földrajzi, történelmi, és nyelvi adottságok figyelembevételével. A különleges jogalkotói jogkörrel felruházott régiókban a '70-es években indult meg egy „korlátozott regionalizációs folyamat”, ami azonban minőségi változást nem eredményezett, hiszen az erősen központosított bürokratikus rendszer nem hagyott mozgásteret a helyi politika számára.

Azonban csak a '90-es évek elejétől beszélhetünk Olaszországban erőteljes decentralizációs törekvésekről, ami egyet jelentett egyrészt az állami beavatkozás mértékének csökkentésével, másrészt a helyi autonómia kiszélesítésének igényével.

Trentino- Alto Adige (Dél-Tirol) különleges jogállású régió, ahol olaszok és németajkúak élnek együtt közel egy évszázada. A szabályozás számos olyan igazgatási és törvényhozási funkciót biztosít, amit korábban kizárólag az olasz állam gyakorolt.

A régióban a szabályozás révén sikerült megvalósítani az „arányosság elvét”, mely a gyakorlatban és a hétköznapiakban is garantálta a kisebbségek védelmét. Az 1972-es második autonómia–statútum rendezte a régió státuszát oly módon, hogy hivatalosan kétnyelvű – olasz és német – lett és a kisebbségek hivatalosan is érvényesíthették önrendelkezési jogukat.

Az autonómia–statútum óta eltelt évtizedeket számos konfliktussal terhelt időszak jellemezi mind olasz, mind osztrák részéről, amely sok esetben megkérdőjelezi a fennálló modell hatékonyságát és működőképességét, illetve felveti a régió stabilitásának kérdését.